

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer, t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupan a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny felvetetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

A' Jelenkornak fontos akadály miatt mai számban elmaradt felvétét kipótlandja minélelőbb a' szerk.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Erdélyi követválasztások; a' magyar nyelvelmékek ügyében; végszózat a' pest-szegedi csatorna ügyében G á t y ó l; Borsod és Somogy megyék közgyűlései; panaszok levél; budapesti napló; czáfolat a' Budapesti Híradó ellen a' mérsék-egyesület ügyében.)

Spanyolország. (A' spanyol és portugál kormányok viszonyai a' zendült menekülők irányában.)

Portugália. (Macedonell miguelista tábornok nyilatkozása.)

Anglia. (Aug. 13d és 14ki parlamentülések a' ezek-vámbill, hadifegy's deportatio iránt; Victoria királynő Franciaországba váratik'sat.)

Franciaország. (Az algiri's franciaországi lapok villogása; a' királyi kamra-megnyitó beszéde'sat.)

Ertesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Udvarhelyszék részéről országgyűlési követekké választottak: ifj. Bethlen János gr. és Szombathelyi József; (pótlókövet: Pálfi János.) Beszterce-vidék részéről: Regius Emanuel és Connerth Károly. Kóhalm-székből: Jacobi János székbíró és Mattheae Mátyás jegyző; Maros-Vásárhelyről: Gyöngyösi Lajos és Zsombori István; Középszoínokmegyéből: Bálint Elek és Viski György; Krasznamegyéből: B. Bánffy Albert és Bagosy Sándor; Székéről: B. Bánffy Dániel és Csorba György; Csíkszékéről: Mikó Mihály és ifj. Balázsi József.

A' magyar nyelvelmékek ügyében.

Nagys. Döbrentei Gábor kir. tanácsos ur, aug. 28kán tere Budára, Erdélybe tiszteltéhez és barátaihoz, Leleszre pedig hivatalosan tett utjából, mellyről előlegesen ezen tudósítást adjuk: 1) A' magyar tudós társaság részére, gróf Teleki József erdélyországi főkörmányzó m. akadémiai elnök ó exelja rendeletéből Kolosvárot, e' ns sz. k. város levéltárát vizsgálta meg, 's a' XVI. évszázadból ottan talált magyar iratok hív másolatát és többek keresését nagyajtai Kovács István vállál szívesen magára.—2) Igéretét bírja Kovács Miklós erdélyi kathol. püspök ó exeljának, Bartalás Antal egykori jegenyei plebános azon jegyzésének hivatalos megvizsgáltására, hogy ott sz. István jogjára ezen ének: „O dicsőséges szent jog kéz" norimbergai 1484beli nyomtatásban lett volna meg.—3) Kis Lajostáblabíró, Garay Pál prédikátor szerzetbeli frater által 1532. szép szíromra irt imakönyvet közölt az utazóval, mellyet utasítottása szerint a' magyar tudós társaság számára lemásoltat, Kolosvárott.—4) Altorjai Mike Sándor hasonlóan Kolosvárott, XVI. és XVII. évszázbeli saját gyűjteményéből kiválasztott hivatalos magyar iratok mása vétetésében fog eljárni.—5) Hosszszufalván Kóvárvidéken gróf Teleki Imre urnál XVII. évszázbeli magyar okiratok másolatának megnyerésében volt szerencsés.—6) Nagybánya sz. kir. bányaváros levéltárában a' XVI. és XVII. évszázból találtak másolatai megküldésére Matócsi Károly városi főügyvéd ajánlkozott; néhánynak pedig mindjárt, az utazó vette pártját. 'S hozott innen magával többféle czéhszabályokat lemásoltatás végett, mellyeket Nagybánya városa a' XVII. évszázban magyarul maga adott ki 's erősítte meg.—7) Beregszászot nemes Bereg vármegye levéltárában Polchy István levéltáros ígérte folytatását már előbb megkezdett másolati küldeményeinek.—8) A' leleszi országos levéltárban 107 darabot jegyzett ki 1600ig magyarul kelteket, mint lemásoltatásra érdekesbet; XVII. évszázból levőt már nagyobb megválasztással 65öt, mivel ezen évszázban még általánosabbá vált a' magyar nyelvvel hivatalosan élés. El fog járni ezek körül mellősséges Richter Alajos főpap, prépost 's kir. tanácsos rendelkezése szerint a' leleszi főtisztel. convent, u. m. Vadász, Kádas, Beness urak hazafiai készségével egyesülten Batafalusy Ferencz, fő- és Zsarnay Márton ajjegyző.—9) Ungvárról a' ns vármegye levéltárából mélt. Lányi Imre főispán küldé már néhány XVI. évszázbelinek hitelesített másolatát, a' még találhatók elintézését pedig most helyben Héthy Antal főjegyző ígérte meg, valamint: 10) S.-A.-Ujhelyben ns Zemplén vármegye levéltáráról kimerítő tudósítását Kazinczy Gábor.—Általában örömmel 's köszönettel említi kir. tanácsos és magyar akadémiai rendes tag ur mint régi magyar emlékek szerkesztője ezen nagy utját is, mivel e' nemzeti főerdekek iránt mindenfelé lelkes buzgóságot talált arra, hogy az előbb gondatlanul hagyott hézagok most országos dicsőséggel pótoltsanak ki.

Végszózat a' pest-szegedi csatorna ügyében. Meg lón tehát külföldi notabilitások által is, a' nemzet jobbaitól annyira ohajtott pest-szegedi csatorna ügye vizsgálva.—És mi az eredmény? — megint csak az, mit a' hazai mérnökök előadtak, u. m. nehézségek, akadályok, sok költség és bizonytalan siker a' végrehajtásban. Nagy vizsgáztatásul szolgál azonban elhagyott árva fejünknek az, hogy a' csatorna hidraulikájában—melly egyébiránt sem levén titok, azt mint tudományt mi magyarok is úgy tudhatjuk, mint bármely külföldi notabilitás—a' külföld legjelesbejei sem itéltek másképen, mint a' hazai mérnökök. Sőt mondhatni, hogy ezek több vonzalommal és hővebben 's mint mondani szokták, „con amore" tárgyalták annak ügyét. De szintugy ók, mint mi, vagy a' Beszédes vagy a' Vásárhelyi terveit pártolják jobban. A' két első (a' bajor Klenze's az angol Tierney Clark a' budapesti lánchidat tervező építész) a' Beszédes tervét létesíthetennek találván Vásárhelyi mellett szavaznak, midőn a' hollandi Fynje 's bíráló társai Beszédes tervét nemcsak létesíthetőnek látják; sőt mint különösen országboldogító tervet állítják elő. Épen ugy, comment chez nous.—A' két első érdemteljes mérnök azonban a' Vásárhelyi tervét is szerfölött költségesnek találván más térép, 's vasutat javasol. Amphora coepit institui currente rota, cur urceus exit? — Hiszen vasutról itt alig lehetett kérdés: minekutána mindenki tudja: hogy a' vasut ezen vonalban legkisebb nehézségnek sem levén kitéve, felényibe sem kerülne, mint egy folyóda. *) De a' nemzet, mellyet érdekel 's különösen a' mélyen belátó egyesület jól látja, hogy e' táj údve folyózában rejlik: melly azonkívül hogy a' dunatiszakai sivatagot édenne varázsolja, tömredék ingyen erővel szolgál gépek hajtására; minden kisebb 's nagyobb hajónak gőzzel, lovakkal, ökrökkel 's emberi erővel könnyű és olcsó vontatására. Nem pótolja ezen előnyöket ki semminemű vasut; még azzal sem: hogy téli hónapokban is használható némileg; mert árak szállítására a' nyári hónapok bőven elégségesek ott, hol a' személyes közlekedés csak igen parányi. Némileg mondom, mert bizony ónas, havas, ködös, zuzos időben 's téli fergetegben a' gőzmozgonyok is vesztegleni fognának veszélykikerülési tekintetből. 'S mivel az ily bizonytalanság és az állomásokoni időzés, rosszabb az egészen megszokadt közlekedésnél, a' téli közlekedés hasznait Pest-Szeged között kevésre számíthatjuk.—

Azért hazám lelkes fiait kiket a' jó Isten és e' szegény haza gazdagsággal áldott meg: ragadjatok ismét meg az elszakadt fonalat, mert a' folyóda nem lehetetlen, bármit mondjanak némely kül- és belföldi notabilitások. De ezen dolog létesítésére Brunell kell 's megleend a' Tunell. Ezen Brunell pedig senki más mint Beszédes ur, ki tömve tetterővel, bátorsággal 's ha kell merészséggel is, ki minden nehézségben magát feltalálni képes levén, azokon győzedelmeskedni tud 's ki hihető az eddigi vitatkozások után, a' nehézségek szirtjeit kikerülni elég bölcs leend. Ha Brunell Európa, Ázsia és Amerika bölcsseit megkérdezi 's tanácsukkal él, nem hihető, hogy most a' Themse alatt kényelmes tunellen sétálgassanak az angolok. Ha a' tunelli vállalkozók minden nehézségtől 's nem reményelt balesetekről elrettenve viszálnéknak, nem araja jelenleg a' társaság kitérése hasznait: nem mutathat a' kevély Albion földgömbünkön még soha nem látott 's páratlan dicső művet.

Azon észrevétele az első külföldi notabilitásnak (Klenzének) hogy a' nagy dimenzióú hajóú csatorna nem gazdaságos; hogy Angliában mindenütt keskeny csatornák építtetvék, már meg van régen fejlté: különösen a' bécsi hajóú csatornának építője Maillard ily ezimű munkájában: „Einleitung zu dem Entwurf und Ausführung" schiffbahner Canäle Pesth 1817. hosszasan megvitaja e' tárgyat; de azon nézetek a' pest-szegedi csatornára nem alkalmazhatók. Itt ha telj 's sikert kívánunk, a' csatornának oly mértékűnek kell lenni, hogy az a' legnagyobb gabonahajókat is elfogadni képes legyen. Ki erről kételkedik, vizsgálja meg a' bécsi Ferencz-csatorna viszonyait — különben is, ha már annyira mehetni, hogy kis mértékben, különös szerkezetű hosszú keskeny hajóhoz megkészhülhet a' folyóda, kár volna ekkor egy vagy két milliót fősvényen megkuporgatni 's ezzel a' lehető hasznokat talán 1/4 részre csökkenteni 's e'

*) Igen lassan folydogáló, kapuzogókkal, vagy mint most nevezni szeretik, szekrényes zugókkal ellátott hajóú csatorna

nyomorúságos művel a' lehető jobbat örökre kiszorítani. Ha a' szállítás mindig csak a' szegediek bőségszarvából Pestre 's innen vissza történék: akkor a' hosszú keskeny hajó és csatorna javasolható; de mit leszen teendő az, ki nagy hajójával keleti czikkékel Belgrád felől jut Szegedre, 's innen Pestre utazandó; vagy ki Pestről keletnek szándékozik? — Inkább, semmint keskeny hajóra rakodják, nagyot sohajt a' keskeny csatorna torkolatán 's neki indul öreg duna hosszú utjának. Sőt ha Tokajtól Szegednek a' Tiszasabályozás következtében folyóda alakítatik; mellynek hasznai a' hajózáson kívül szinte több száz milliónyi értékű gépeket hajtó, földeket 's réteket öntöző, termékenyítő, posványokat kiszárító erőművekben fognak mutatkozni; a' pest-szegedi széles folyóda hasznai megszámlálhatlanok. Mert alig hihető, hogy bármely bel- vagy külföldi vízi notabilitás is erejét 's tudományát arra vesztegesse, hogy a' Tisza medrét egész hosszában hajózáhatóvá tenni törekedjék, azon Tiszát, melly Máramaros-Szigettől számítva Lúczig sokkal több vízzel bír, mint Luczától Szegedig, melly többséget csak a' kiöntési kiterjedés foghatja fel; honnan az részint kigőzölés által, részint mint gyűjtő-tóbul szárazabb időkben, lassu kifolyással a' Tisza medrében emésztetik fel: e' miatt, ki a' Tiszát Luczig vagyis a' Sajóg töllesek 's némi átvágások által kívánna rendezni 's hajózáhatóvá tenni, az bizonyosan borzalmasan buknek—mikor a' természeti mederben e' miatt a' vizet tökéletesen korlátozni nem lehet, hol a' vontató erő áradás és apály miatt, minek ki sem képes gátot vetni, oly ingtag, hogy ha ma 10 ló egy terhes hajó vontatására elegendő, holnap talán 20 ló sem fogja ezt víz ellen vontatni tudni; hol igen nagy árvizrel vontató-partot a' hajós nem talál 's így tetemes veszteséggel kényszerül vesztegleni: mikor folyózában mind a' vízmennyiség 's így a' sebesség is, szökrényes zugóval és vízszelő-géppel örök egyformaságban tartható levén, sem partokat nem rombolhat, sem egyszerű több, máskor kevesebb vontató erőt nem kíván. Ily folyózákat javasolt értekező 1838dik évben a' Rába vizére Körmendtől Győrüg, mellyről tervét későbbben ki is adá ily ezim alatt: *vízszabályozási eszméletek, különös tekintettel a' Rába folyam rendezésére 's hajózáhatóvá tételére Budapest 1839. §. 15.* hosszabb, e' folyam körüli tapasztalása után azon tudatra jöven, hogy a' Rába medre hajózáhatóvá nem alakítható. De ethangzott biz az, mint kiáltó szózat a' pusztában; minekutána a' későbbi rábarendezési gyűlésekben a' régiebb létesíthetlen javaslat került ismét szönyegre; de melly rendezés, mivel némileg a' hajózást is tárgyazza, az országgyűlés teendői közé soroztatott — requiescat in pace.—

Legesudálatosabb azonban egyik külföldi notabilitásnak (Klenzének) azon aggodalma Beszédes tervo ellen, hogy a' melly víz oly erős, miképen vezérárak után a' csatornát szükséges szélességre 's mélységre kívájni képes, ugyanazon vízkésőbbben a' kész csatornát is öszszerombolni képes leend. Mert hiszen az így megkészült csatorna nem leszen dunaág, hogy az árviz abba kénye 's kedve szerint ki 's bejárhasson és dulhasson: hanem szökrényes és vízrendező zugókat kap, hogy magassága a' víz színének soha se változzék 's így 1/2, 1, vagy a' kiszámítás szerint legfeljebb 1 1/2 láb sebességnél többet soha ne vehessen föl. Ekkor mikép tudjon rombolni ezen békés víz? meg nem foghatjuk.

Többire ha értekező a' legújabb pest-szegedi csatorna iránt tett észrevételekre tudna is még mondani valamit: arról mélyen hallgat; mivel ez ügynek órája még nem ütött; de ha ütött, annál szomorítóbb; mivel, mint az aspectusok vannak, a' végrehajtás csak torzképét fogja mutatni a' lehető dicső sikernek. Ez okbul értekező e' térről végképen visszavonul. *) G á t y.

Borsodmegyel közgyűlés. Miskolcz aug. 22kén. Nyári évnegyedes közgyűlése megyénknek többnyire beléletünkre nézve érdekes kérdésekkel foglalkodott. Tartatott e. alispáni elnöklet alatt f. hó 10étől 20aig — kíséretében azon sok küldöttségi, választottsági 's egyesületi tanácsközványnak, mellyek mind megannyi tanujelei magyar ülési szenvedélyünknek 's ép oly elválhatlan kísérője egy megyei közgyűlésnek, mint a' bolygó-csillag üstöke. Nevezetes tárgyak valának: olvastatott egy felsőbb parancs,

*) Szerfölött kár lenne, főleg ha vigasztaló kinézésök derülnének ez ügyre! Szerk.

melly a' bányászékek gr. K. M. ellen hozott ítélet végbehajtására karhatalmat parancsol kirendeltetni. A' RR. meggyőződése a' bányászékek törvényességéről nem változván, a' karhatalmat annyival kevésbé láták kirendelhetőnek, mivel ezen meggyőződésük ellenére még eddig törvénybe nem ígatott ítélőszékek hatóságát tetteleg így elismerni alkotmányellenes lépésnek tartanak, felírnak tehát legfelsőbb helyre ez ügybeni eljárásukat igazolandók, a' bányakerületi törvényszékek pedig sürgető levelére válaszul a' végzés elnökiileg meg fog küldetni. —

Törvényszékeink rendezéséről beadott küldöttségi jeles szerkezetű munkákat két napi tanácskozásnak lón tárgya 's végeztek a' RR. sok jót, sok célszerűt, köztük azt is, hogy melly sz. bíró a' büntetéspénzeket a' kitűzött határidőre be nem hajtja, vagy annak be miért nem történt hajtásáról jelentését akkorig be nem adja, hivatalos fizetéséből fog a' behajtani elmulasztott összeg levonni; ilyen az is, hogy t. ügyvédek minden büntető per-tárgyalásnál a' törvényszék tájékoztatására kivonatot készítsenek 'sat. 'sat., mellyeket itt előszámlálom hosszadalmas 's a' k. olvasó türelmét fáradszó munka lenne. Elvégezők többek közt, hogy ama régi criminalis pörököt, mellyekben eddig csak a' moly, szű és poloska buvárokodtak, a' pénzétől kissé kiszellőztessük, világot láttassunk (ki ne hinné aztán a' hallottak feltámadását?) 's tapasztalás végett bevándoroltassuk velők a' göröngyös csigautat t. ügyvéd és jegyző, törvényszék és k. st. táblák között, hogy aztán botisméretekkel gazdagítsák az arról már álmodni elegeleket hátait 's az illetőket Mathews atya önkénytelen követőivé tegyék; elhatározók tehát, hogy f. évi december 1-jétől a' régi perek nyugalmának leírása az egész büntetőtörvényszéki eljárás jobb menetelbe hozása végett 18 hétig rendkívüli törvényszéket fogunk tartani; ülésvágyat kívánunk! ha gyanúsítások korszakában élünk még 's nem tudók: milly helyes és méltánylandó célzattal hozott e' végzés, kedvünk jóne szerzőjeiül azokat tartani, kik előre érezve azt, hogy Astraea kimondhatatlan fájdalomra az idén sem fognak a' választott szavak közt helyet foglalhatni, a' többi szerencsésnek akartak vele „securaturá“ csinálni; vagy éppen a' statusgazdákat vadolnók azon Macchiavelléle célzattal, hogy az aranyerek számát akarák ez által szaporítani. — De térjünk a' gyűlés többi tárgyaira, még pedig egyszerre szára, — a' száz t. bíróra t. i.: kiket törvényszéki ülnökkül egy évre ismét titkos szavazással megválasztánk; 's köztük néhány honoráriort is 's a' Bp. Híradó levelezője rezgelődik, hogy zöldgalyast csak mutatónyul; mi ha ugy volna is *) csak azon körülménynek tulajdonítandó, mikép a' RR. a' monotonitá akarák csak lehetőleg kikerülni akkor, midőn a' zöld asztal mellé nem zöldeket, hanem inkább fehéreket kívántak alkalmazni.

'S most egy fontos tárgyról — a' hűsimitatióról, — a' husár 1 krral csökkentetett; — ugyanezkor tárgyalatott a' koldulás eltűrlése iránt tett küldöttségi javaslat 's a' RR. csupa philanthropiából már majd reá álltak, hogy az e' végre szükséges pénz indirect adó utján hajtassék be, a' város fő fogyasztási cikkére, a' husra, vetvén az e' célra fontonként 1 krral emelendő fölőselet; ha eleve nem figyelmeztetnek, hogy „nihil de nobis, sine nobis,“ 's hogy illyesmire az illetők önkéntes beléegyezése nélkül hatóságunk nincs 'sat. 's így a' szegény város most az egyszer Damocles kardjától, melly a' küldöttségileg tervezett 2 hónapra is (szoros számítással pedig) négy ezer p. ft fogyasztási adó leendett, meg lón kímélve. — Érdekes tárgy volt még a' helybeli izraelita előjárók folyamodása feletti vita, kik a' szombat meg nem tartóznak bizonyos jótékony célra fordítandó 's bírság által leendő megbüntetésök iránt, 's az e' részbeni bíráskodással községi előjáróikat felruházatni kérték. A' RR. azonban — polgári hatóságukon kívülnek tartván az ipar és kereskedést megszorítólag kötelezni bárkit is, még pedig büntetési teher alatt, oly köteleességek teljesítésére, mellyeknek be- vagy nem töltése iránt a' lelkiismeret legcompetensebb bíró, — kérelmeket mellőzék. —

Végül socialis életünk mozgalmából is emeljük ki a' közérdekűeket. Takarékpénztárunknak közgyűlése volt 's ismét előhozatott az indítvány a' pénztár másnap leendő kinyitására iránt — hogy ismét megbukjék, mi a' panaceát takarékpénztárunk igazán kivételes és sajátos helyzetén javítani nem épen e' mindennapi kinyitásban hiszszük rejleni, hanem abban, hogy a' takarékpénztári kölcsönökhöz juthatás könnyíttessék — (természetesen nem a' biztossági tekintetek mellőzésével) és hogy a' kivehető kölcsön ollyanná tétessék, mellyet a' kölcsönvevő lehetőleg használhasson, jobban mint a' mostaniakat; kivételes helyzetünk van 's így kivételes eszközökkel kell működünk is, a' gyakorlat és tapasztalás a' mikéntet majd kimutatja, csak hallgassunk intó szavára.

Nemzeti casinónk új elnöksége alatt az élet jeleit mu-

*) Pedig e' tekint etben s cm lelet parasz. — S.

taja, legközelebb a' polgáregylet és casinó tagjai egyesületen tanácsozának a' felett, hogy a' pesti központi vasutegylettel miskolci szárnyvonaliránt egyezkedni mikép kellene; a' nagyszámu gyülekezet tagjai tehát egyletté alakultak, e' cél létesítése 's előmozdítására magokat aláírásilag kötelezvén, választvány nevezetett a' teendők iránti javaslat-készítésre és valóban e' célzattal, melly általános részvétellel 's lelkesedéssel fogadtatik vidékünkön, csak kintartás 's csak bő siker az, mit kívánhatunk. — A' ref. egyház közönsége által felállított nagyobb leánynevelő 's az első közkezeztől is minden vallásnak számára felállított közintézet a' maga nemében az ismért nevi Karacs Teréz k. a. vezérlete alatt f. sept. 1-jén fog megnyitani 's a' derék tanító nő lelkesége, bő szakisméretei 's buzgalma biztos reményt nyujtanak, hogy a' nevelés ez eddig szörnyen elhanyagolt ága díszes virágzásra jutand. — Berekesztésül — finis coronat opus — egy ünnepélyt kell megemlítenem, mellyet volt országgyűlési követünk most másod alispánunk Sz. B. nak készítettek minden színezetű számos tisztelőji, egy ezüst kard átadása volt ez, kísérve egy tisztelő küldöttség jeles szónoklatától, a' megtisztelt remek beszédben fejezé ki halálját. Szentpétery műhelyében meszterkézzel készült a' méltanylat jele, készült pedig akkor, midőn kontárkezek a' rágalom nyilait szórák a' közösen tiszteltre. A' megérdemelt méltánylás jele halkán készült 's végre annak, kit illete, átadott, hogy lenne egy kedves emlékezzettel többje a' közélet bajnokának. — S.

Somogy megyei közgyűlés (folytatása).

Másodnap a' jegyzőkönny felolvasása 's e' körüli folytonos berendezés után beadá jelentését a' táblabírák választásánál szavazatszedett választvány, melly szerint büntető törvényszéki táblabíráknak szavazati többséggel Xántus Ignác, Kacs Kovics Mihály, Festetics Miklós gr., Kozma Ferencz, Tevely Elek, Nagy Samu, Vajda Albert, Vasdinoy János urak választattak meg; midőn is alkalmat vón M. L. megemlíteni, hogy az érintett törvényszéki táblabírák választása legaljabb korteskedéssel történt oly annyira, hogy voltak egyedek, kik sem írni sem olvasni nem tudtak, sőt még olyak is, kik a' választvány előtt meg sem tudták nevezni: kiket akarnak választani; ez még semmi, de jöttek, folytatá, a' választvány elibe aszszonyok, mindegyike egy czédulával, mellyen a' nyolcz megválasztandóak neve volt felírva, 's épen azok nevei történetesen, kik meg is választattak, ó részéről illy módon megválasztatni nem is tartaná dicsőségek 's midőn kérdezte — így folytatá, — a' választvány: ha ismeri e' ez vagy amaz feljegyzett egyedet? közönségesen nemmel felelt a' kérdezett, ó csak azért akarja választani azokat, mivel egy a' kapu alatt álló urtól megbízást kapott, ó pedig azon urnak most is kíván szolgálni; ezen botrányok folytán kívánja szóló, hogy vagy szoroson magyarázassék meg értelme a' választási szabályoknak, vagy pedig új czél szerű szabályok alkottassanak, hogy a' mennyire lehet, illyenmü korteskedések elkerültsenek. Több ingerült és keserű kifakadás után az egyik párt emberétül a' másikéi ellenében és viszont határozatott: hogy azon egyedeknek, kik sem írni sem olvasni nem tudnának, olvastassanak fel a' megválasztható táblabírák nevei 's a' kiket ezekből választani kívánnak, jegyezze fel a' választvány.

Ezután M. M. kérdezé a' RR: ha kívánják e' a' tegnapi félbenschakadt tisztelgés elleni indítványbul keletkezett vitát folytatni, melly kérdésre miután hangos „igen“ hallatszott a' terem minden oldaláról, kijelenti, hogy az indítványt egész terjedelmében pártolja annál is inkább, mivel ó jól emlékszik, hogy van a' megyének egy 4 év előtt hozott határozata, de nem tudja, hova lett, melly szerint a' megye semmi tisztelgésben részt nem fog venni. T. J. főügyész ur megemlíté, hogy ha csakugyan volna ollyas végzése a' megyének, minőt az előtte szolt említe, neki kellene legjobban tudni, hol van, és hova lett? mint a' lelépett jegyzői kar tagjának, egyebiránt épségben kívánta a' mult gyűlési felírást tartatni.

Végül több indítvány közül N. G. é nyere többséget, melly szerint ezentul a' megye semminemü tisztelgésben sem fog részt venni.

Ezt követte napon felolvasatván az urbéri és csőd-törvényszékre megválasztott ülnökök nevei, Szabolcs megye levele olvastatott föl, mellyben értesíté a' megyét, hogy a' helyhatósági élet legfőbb biztosítékát az önválasztotta bírák lételetében látván, tisztviselőinek és táblabíráinak köteleességül tette, hogy főispáni helyettes elnöktele alatt tartandó törvényszékben részt ne vegyenek, melly határozata felsőbb parancs folyt. megsemmítettvén, az erre keletkezett újabb végzését, mint megyei közös jogokat érdeklőt közli. Erre Z. I. gr. indítványozá, hogy miután Somogyban mindíg RR. által választott elnökök voltak a' törvényszékben, e' kérdés itt nem forogván fen, a' mennyiben Szabolcs megye sérelme e' megyét is érdeklé, tétessék át utasításkészítés végett az országgyűlési tárgyakkal foglalkodó választványhoz. —

Mire főispán ur ó mlga megemlíté, hogy ó már Vas megyében elnököl is mint administrator a' törvényszéken 's e' megyében csak azért nem foglalá el még az elnökséget ott, mert örvendve tapasztalta, hogy itt még igaztalanság nem történt, egyebiránt ha tudja, hogy ezt arra magyarázzák a' RR. mintha maga is elismerné, hogy joga nincs elnöklelni, bizonyosan kötelességének tartotta volna már az elnöki széket elfoglalni annál inkább, mivel meg van győződve, hogy teljes joggal teszi azt, mert már az aranybulla 5. §-za világosan kimondja ezen jogát, továbbá az 1405: 1, 1435: 7, 1486: 8, 1498: 41, 1518: 35, 1536: 37, 1617: 92, st. törvényczikkek körülményesen 's elég világosan magyarázzák ezen jogát. S. G. pléb. megjegyze, hogy a' főispáni hivatal alkotványunkkal egykoru, régente ritkán jártak a' főispánok a' megyékbe 's azért az alispánokra ruházták a' törvényszéki elnökösködést, de most máskép van, mert a' megyékben laknak, azért illó, hogy elnököljenek 's vissza kell őket jogaikba helyezni. — M. L. megjegyze, hogy egy törvényt sem idézett előtte szóló, még is azt kívánja, hogy a' megye reponálja jogába a' főispánt (nevetés). Ezután szóló a' főispáni hivatal történetét fejtegette. Hogy főispán ur — szóla tovább, Vasban elnököl a' törvényszéken, ahoz nekünk semmi közünk; ez Somogy megye zöld asztalánál nem is argumentum. Mi az indítványt illeti, azt egész terjedelmében pártolja, annál is inkább, mivel az 1613: 24, és 1723: törvény világosan leronítja mindazon törvények egész történetét, miket főispán ó mga idézett. — Igen velősen szólván még a' tárgyhöz 's illetőleg az indítvány mellett gr. B. K. — K. J. — S. M. — J. F. — K. V. — főispán ur ó méltósága a' végzést 41 szó állván 19 ellenében kimondotta az indítv. szellemében, miszerint a' kérdésben levő esemény e' megyében fen nem forogván, a' KK. és RR. osztozva a' felszólító megye nézeteiben, e' felszólítást az országgyűlési tárgyakkal foglalkozó választványhoz tárgyalás és utasításkészítés végett rendelik áttétetni.

Következő napon a' polgári és számvevői törvényszékre megválasztott ülnökök nevei olvastattak fel 's igen csodálkozunk, hogy itt semmi észrevétel nem tétetett a' korteskedés ellen, holott a' választvány színe előtt alkalmunk volt látni még nagyobb korteskedést az előbbinél, no de semmi, nem kell mindenütt és mindig látni!

Fölvetetett továbbá Pozsony megye levele, mellyben a' megyét felszólítja, egy hivatalos lap létesítését sürgetve, miután a' hitótanács a' csőd- 's egyéb közérdekű bírói hirtetvény közlésére csak a' Budapesti Híradó és P. Zeitungot jelelte ki, mellyre nézve megmaradt előbbi végzése mellett a' megye. —

A' görög nem egyesültek más vallásra térésök tárgyában jött leirat a' megye aprilisi végzése folytán tudomásul vétetett. — Pest megye közönsége panaszkodván, hogy a' tartománygyűlésen oly kérdések is intéztettek el, mellyek az országgyűlés hatásköréhez tartozzanak 's midőn ezek orvoslása végett a' trónhoz akartak folyamodni, annak számolyáig jutni nem birhattak; továbbá hogy a' kormány több főispáni állást megszüntetve helyökbe törvényeinkben ismérletlen adminisztratori hivatalt állított fel 'sat. mindezek következtiben felszólítja a' megyét, hogy ezen elősok következtiben felszólítja a' megyét, hogy ezen elősok sérelmeket jövő országgyűlésen követeli által pártolni sziveskedjék. Melly megkereső fevél az országgyűlési tárgyakkal foglalkozó választványhoz utasítatott.

Ezek után a' tisztí jelentésekre kerülvén a' sor, ámbár azokat a' legszigorubb ellenörködés kísérte, azokban példátlan pontosság tapasztaltott, soknak boszuságára, de még többek öröme. — Említésre méltó, miképen utolsó napokon, egy fényes dandyje a' mandarin körnek, kiskorúsága alát tett adósságait megsemmíttetni kérte a' törvény értelmében, életének 25dik esztendejében. —

Xántus János.

Pancsováról aug. 15-ől írják, miszerint bár ott az aratás régen elmúlt, a' piac mégis minden életszállítás nélkül van. Ez rendkívüli 's magyarázhatlan tünemény. Az áruk igen magas fokon állanak. A' mi keveset hoznak is a' piacra, gyorsan kél el nagy áron házi szükségre, 's mint éhség idején mohón kapkodnak gabna, liszt és kenyér után, 's ez Bánságban történik, a' birodalom gabnatárában közvetlenül egy áldástelinek híresztelt aratás után!

Czúfolat vége. Hogy pedig mérsékletről van szó, midőn inkább a' gyökere kiirtásról kellene szólni, oka: mert más szeszes de egyszersmind tápláló italoknak mérsékletes használatát, a' pálinkának pedig mint méregnek — azért nem táplálhatónak — egészbeni kizárását az amerikai mérsékletesség alapszabályai igénylik, hol a' nemzet ezen vademberekként bolondító viznek kártékony használata által 30 év alatt többet veszített, mint az egész státus értékének tömege, ugyan is 1828ban 72 millió veder kelt el — e' szerint ide értvén a' gyermekeket és aszszonyokat minden lakosra 4 veder jutott; azon évb. három millió elázott ismérletes korhely találtatott, 30 ezer pedig részegség miatt halt meg; az általános itali kiadás 91,495 ezer tallerra ment a-

zon károkon kívül, melyek hajótörés, égés, betegség, szóval részegítő italok által eredtek, és így 30 év alatt rendszeresen kamatozva 313,740,778 tallérral, földet, házakat, nádasokat, rabszolgákat stb. ide értvén többre rugott az egész egyesült státus értéke összegében. Ha tehát ott segíteni lehetett a részegség veszélyes hatásán, mennyivel könnyebben sikerülhet ez nálunk, habár a fogyasztási mennyiséget csak a szomorú eredvényből tudhatjuk is. Amerikában 1813. d. év volt a pálinkaital forduló-pontja, midőn Massachusettsben legelső mérsékleti egyesület alakult, 1828. csak időre s adagra szorított egyletek tengtek minden siker nélkül s csak annak leforogta után találván az igaz emberbarátok 15 évi fáradságukat haszталannak ezentúl 1835-ig s mai napig a szeszitalok végképi száműzetése által 19 millióból 15 milliót tettek e társulatok tagjaivá, kik e következő ünnepélyes fogadás szoros megtartására kötelezék magokat:

„Mi alulirtak tökéletesen meg levén győződve arról, hogy a szeszitalok nemcsak szükségtelenek, sőt veszélyesek és károsak az ember polgári, vallási és társasági érdekeinek, kötelezzük magunkat arra, hogy azokkal többé nem élünk, azokat többé nem árultatjuk, barátainknak, családinknak, szolgálóinknak stb. nem adunk, szóval mindent elkövetünk, hogy a szesz italokkal élők polgártársaink közt tökéletesen megszűnjék.“

Igy tehát ha olyan lánczvidat ohajtunk, mely hasznos, s milyen Amerikában van, miért ne lehetne, sőt kellene, hazánkban is a t s z i v á r o g t a t n i annyi milliónyi embert boldogító fogadási modort, annnyival is inkább, mert nincs okunk az ünnepélyes fogadás történhető megszűnése által erkölcsi érzetünk megsértése miatt oly félelmesen előre feljajdulni, midőn a házassági fogadás megtörésén fájdalom! oly ritkán indulunk meg!

Ebbeli józansági szövetségek életéről hazánkban is, a megértett amerikai példájára s mintegy az emberiség közjava előmozdítása tekintetéből remélhetők, hogy hazánk valódi jobblétének tetteleg nagylelkű szerzője nagyméltóságú gróf Széchenyi István ő kegyelmessége, azokkal, kiket a dolog illetni fog, egyetemben vállat vetve, ezen ropant mirigy ellen hadra szálland, és mind a budai alagut, mind Tiszaszabályozás melletti átvágások, csatornák, úgy a tervbe is vett vasuti vonalak létrehozatalánál a józansági egyletek tagjainak, kikben több kezességre számíthat — munkabeli elsőbbséget adand s honok gőzösein a szeszszeli éleést maga bőleségeszerint korlátozandja, midőn az amerikai tengeröblöket is jelenleg 500 gőzhajónál több, minden borlél nélkül szerencsésen barázdálja, hol 1832-től fogva minden csatorna és vasut, jelesen Bostonban, Lichfielden, Ujyorkon, Philadelphában, Baltimoreban, Oncidában és Washingtonban minden pálinka nélkül készült, de az Eurátes alatti 625 hosszú, 15 széles és 12 magas, századokkal daczoló alagut is a nélkül létesült. Ezzel tartoztok idegílen a B. P. Híradó 434. d. számának. X—y.

Budapesti napló. (Sept. 3. kán.) Nemzetiség iránti jobb érzetünk tartozását rójuk le, midőn a Havi és Szahó J. vezérlete alatt Olaszországba utazott magyar zene- és dalművész-társaság örvendetes fogadtatását lapjainkban utoljára megemlíti; mert előleg magunk is kételkedünk, hogy ez eszmében külföldre utazni ugyan meglepő, de létesítésben nehéz vállalatnak jó sikere legyen. Ők — czéjük levén némely nemzeti sajtóságink felmutatása nyelvünk, öltözetünk, szokásaink, tánczaink, zenénk és operái — valamint népdalainkban, — e czéjüknek mindeddig megfelelőleg működtek, s külföldi tapsai követék eddig mindenfelé menetüket. Trieszbeni négyrendű felléptük után Velenczébe hajóztak, hova hírszerint a velenczeiek őket maguk költségén szállíták. S mily tisztán fogta fel különösen az olasz e művésztszűrsulat szellemét, álljanak itt tanúságul a triezsi figyelmező (L'osservatore triestino) szavai: A magyar dalnokok mutatványa mind tánczok mind dalok tekintetéből új és vonzó vala. Dícséretes ezen urak szándéka, a magyar művészetet olaszföldön megismertetni. Czélszerű lenne, hogy minden nemzet küldene szerte nemzeti művészeite legmértőbb képviselőit, távol néptársaiban eszmét kelesztett magáról s a lelkeket szellemi kötelekkel egybefűzőndőleg. Rendszerint oly utaztatók, kik saját nemzetük felől is rossz véleményt táplálnak s azt hálátlanul uton utólen rágalazzák s gyalázzák, csak előítéletek s gyűlölséget bintenek el a nemzetek közt, mely előítéletek még a vaspályákkal is daczolnak. De művészi utazások leginkább segítők elő a népek kölcsönös megismerkedését s becsülését. Mi, kik helyzetünkben fogva mintegy közlekedési gyűrűt képezünk a legkülönbféle országok népei közt, szerencsés jóslatnak tekintjük e jövevények megjelenését. A közönség méltó tapsokkal üdvözlé az ékardalakat, melyek pontosság és a hangok egészséges erejénél fogva kitűnők. A nyelvet ugyan nem értjük, de az koránsem oly darabos, mint a tapasztalatlan olvasó tán képzelné, hanem igen jól illik zenére, lágyan-édes és hajlékony. Mind a nyílt hangon előadott nemzeti dalok, mind a zenére tett dramai jelenetek nagyon tetszének az öszszesereglett közönségnek; színtegy magyar táncz is tetszéssel fogadtatott. Néhány év óta oly irodalmi s művészeti mozgalom keletkezett Magyarországon, mely örvendetest jövendő e nemzet művelődési haladására. Az el nem fásult műveltség-re törekvő nemzetek szűz érzelmeikkel új életelemeket hozandnak az európai irodalomba, mihelyt megszeretik a mű-

vészetet; s Magyarországon talán polgárisodásban csarnokává s vezérletjévé lesz keletnek, mely jobb időkre ébredéz. — Az aratási hírek szerint Sopronban az aratással általában meg vannak elégtelve; Győrben középszerű volt az aratás sikere; Zólyomban az őszi termés középszerű, buza és rozs súlyosabb és sikeresebb mint a tavalyi; a tavaszi, szárazság által sokat szenvedett s néhol a magot sem adta meg. De bezzeg leverőleg hangzanak a torontáli s egyáltalán, a hánási hírek, hol napról napra ugy emelkedik az élet ára, mintha már most is éhségtől kellene tartanunk. Az igaz, hogy az élet az ország nagyobb részében igen szűken fizet mind őszi, mind tavasziban, burgonya és kukorica sem ígérnek oly bő termést mint a tavalyi volt, a tavalyi mostoha termés elfogyott s az előbbi évekből sincs sok tartalékmag; — ezeknél fogva alaposabban tarthatni szükségétől mint tavaly, azért kívánatos, hogy bár minden helység bírna most teli takarmagtárral; de mi teendők sorában jobbadán a legszükségesebbeket szoktuk felejtetni s míg a hazai viszonyok ily fonákul állnak, hű a boldogabb jövő iránti remény. — Ezután a budai rendőrség is magyar egyenruhát öltend; a pestvárosi rendőrbiztosoknak pedig parancsolatul adatott ki, hogy mindig és mindenütt egyenruhájukban járjanak; s talán ez oka hogy e hét elején a dunaparti gyümölcsárusok közül két kofa annyira érezte hűját a rendőrségi egyenruhának, hogy czélszerűnek tartá egyenesen egymás hájába csinbalkozni; mit igen furcsa testgyakorlati próbák követtek a válogatlatlan közönség ingyenmulattatására; e játékok, mit egész lelkülmérettel komolyan mondhatni, egyedül egy szerb találta botrányosnak, s a huzakodókat pipaszárával igyekvők szétpiszkálni; azonban e rendőri bitorló kísérlet majd veres kucsujába került, s így a verekedés addig tartott, míg mindkét félnek lecsendesülni tetszett. — Mult vasárnap délelben egész egy szekérre való mintegy 4 ezer p. lot érő árut loptak el. Holmi arszlán uracsok azelőtt való napon egy nagykereskedő raktárát bérelték ki, hová a lopott jószágot berakatták; s mint hírt veszszük, azt ottan a rendőrség meg is találta. Azonban a finom tolvajok 300 p. forint készpénzzel, mit a pénztárban találtak, elállottak láb alól; de nyomukba juthatni remélnek. — A művelő-társaság jövő vasárnap az újépület udvarában egyszerű lovagjátékok adand, Olympiai futtatás cím alatt, melyben maga az igazgató Soulier ur 24 lovat kormányozand; ezen lovarművészi nevezetességre előleg is figyelmeztetjük a közönséget. — Mondják, hogy a pesti piacon a jubhust is szabad árulásra szándék bocsátni, s így egy lépéssel megint távolnánk az egyedáruosság körmei alól. — P. H. L. ur hazafiai törekvései következtében jövő évben a honra német derű fog borulni; azaz: a Honderű-sújtásos frakkba készül öltözni; mi legelőször is nevére vagyunk kíváncsiak ez újdun születendő gyermeknek; mivel frakk és zrinyi-dolmány, sarkantyús csizma meg harisnyás czipje, meg szakál bajusz és csupasz arc nem minden honi testet illet meg. — A nemzeti színház által kitűzött jutalmi pályára eddig 13 versenyművet állítanak érkezettek, s előleg is azt hírlk róluk, hogy némelyik rózsaszínű köntöshen, másik zöld mentében jelenik meg; a dramairól izlés különböző ugyan, de meg nem fejtetho azon írói erőködés, hogy mielőtt valaki történetet tud, vagy közéleti viszonyokat ismerne s jellemrajzhoz értene, dramairához fog, s kiképezetlésre fogékony szellemét egy szűrbirálói kockavetésben engedti tönkre silányítani. Világosabban szólva, sokkal hasznosabb lenne hosszú tanulmány után valami állandó becsü művet teremteni, mint hű próbálgatással csepegtetni el az egészen ki nem fejtett erőt. De midőn némely, önhittsége szerint született lángész s talentumnak fejébe nem fér azon eszme: hogy ő nem írót hanem talán csak lehetne, akkor szörnyű a baj! — Szerelmey könyvómó intézetében egy eredeti mű készül, melynek tárgya: egy jelenet Mátyás nagy királyunk eseménydús korából, s azzal biztat, hogy rajta Hunyady Mátyás híven talált arczképét adandja. — Ismét hamis bankjegyek keringnek fővárosunkban, melyek beváltásában az illető t. cz. egyedek nagy ügyességet tanúsítanak. Ha közéleti tisztas foglalkozásban oly ügyességet fejtenének ki ez eszény- s tárca lapitók, akkor dícséretest mondhatnánk róluk, most kárhózatnál egyebet nem állíthatunk, midőn becsületes emberek rovására nadályként üzik tiltott játékokat. — Egy vidéki arszlánka mult hónapban az ingyenutazás eszméjét kitalálván, egész alföldet egy krajczár költség nélkül utazta be s naza némi keresvényt is hozott; a dolog egyszerű története az: hogy egyik rokonától a másikig vitette magát, kik a fuvarot kifizették s e mellett ő hála fejében kedves rokonit meglőpta; végre pedig pesti útjában szegény fuvarosát, kinek egy huszart előlegzett, ugy szedte rá, hogy az ebédállomáson fizetnie kellvén, ettől a huszason kívül még egy pengőforintocskáját is elkérte, hogy ugymond majd Pesten egy 100 forintost vált s a kölcsönt dusan kifizeti. Itt a szerkeser ellen kifogásokkal élvén ez kénytelenített vele a város ház felé sétálni az igazság szava meghallása végett; ez utat azonban egy átház megrövidíté, s midőn a szegény ember a család ficzkó ellátat észre vette, sírva panaszlá el állapotát. Szegény embert megcsalni többszörös vétek egyszerre!

Spanyolország.

A kormány mindegyre küldöz sergeket Portugália határhoz más haditesteket pedig a szomszéd tartományokban állit fel, ugy hogy most már több mint 30 ezer ember áll a határokon s további 20 vagy 30 ezer fő kevés nap alatt utánok indulhat. Spanyolországnak semmi terjeszkedési vagy foglalási terve nincs, mi bizonynyal igen korszerűtlen is fogna lenni; de azt kívánja, hogy tiszteltesék, s a felfogatási zászlót ne akarják az ő földre átültetni. Portugália forradalmi kormánya a spanyolnak elhatározottságáról meggyőződött s ezt némileg meg akarja nyugtatni, több szökevényt várerősségekbe zárátván, sőt késznek is mutatkozott ezek néhányait az azori szigetekre küldeni; egyébiránt ezek mind csak színleges tettek annak megtudása végett: vajjon a spanyol kormányt ily módon kibékít-

hetni é. De ez gondosan vigyáz magára, mert igen szoros tudomása van a Portugáliában tartózkodó politikai mehekők minden legkisebb tervéről Spanyolország ellen, valamint azt is tudja, hogy ott 2 vagy 3 zászlóaljat szándékoznak képezni minden országbeli szökevények és kalandorokból valamely spanyol határpont megtámadása végett. Egyébiránt legújabbban azon hír érkezett, miszerint don Enrique, ki Ostendébe utazott vala, hol is a fellengődi párt főnökei öszszegyűltenek, ott ezekkel tanácskozást tartott; s most ugy látszik, hogy titokban, királynője engedelmével, s ugyanazon pártfőnökök kíséretében, Londonban volt, hogy Espartero és a többi ayacuchoval lépjen öszszeköttetésbe. A spanyol kormány jól tudja, miszerint ezen egyesületeknek nincs egyéb czélja, mint a forradalmat Portugálián által Spanyolországba vinni. Tudja, hogy a forradalmiak Cataloniában, Andalusia, Saragossa, Madridban s egyéb helyeken jutták által a Londonban és Portugáliában levő elvrokonaikkal közlekedésben állanak s már szeptember-hónapban kitörni készülnek. Azonban kész minden illetlen kísérlet erélyes visszautasítására. Sokan igen nagy aggodalomban vannak egy nem sokára bekövetkezendő zendülés miatt; de erre nincs elég ok, mert 1) a lázadás csak a trón és királynő személye ellen fogna intéztetni, már pedig trón és a királynő Spanyolországban nagyon népszerűek; 2) mert nincs többé nemzetőrség, mely fő gyámola volt a forradalomnak; 3) mert a hadsereg megelelt s jól fegyverezett; 4) mert valamennyi státustisztviselő jól fizettetik s megelelt; s 5) végre mert a spanyol nép általjánvéve békét ohajt s a nemzeti jóllét nagy fejlődése mellett a proletáriusok többé munka s kenyérben nem szűkölködnek. Mulékony békeháborgások fordulhatnak ugyan elő, de czéltalanul fognak lefolyni.

Portugália.

Portóban s egész északi Portugáliában egy miguelistai nyilatkozvány terjede szét, mely is következő jel-szavat visel homlokán: „Pro lege et rege.“ Aláírva van Macdonnell tábornoktól s kelt aug. 10. kéről — hol? az nem említtetik. Ezen felszólításban az mondatik, hogy Portugália fondorkodás és fejtelenségnek esett áldozatul s azon események hozatnak fel, mik dom Miguel buktát előidéztek. Emlékeztetőkbe hozatik a királypártiaknak minden, mit azon idő óta szenvedni kényszerültek; mikép csak áru-lás által legyőzve benn az országban lenézettek s künn gyalázat és rágalommal halmoztatnak el. Most azonban sorsuk fordulatpontja megérkezett, s dom Miguel ismét mint Portugália és Albarbia királya, a lamegoi corteshatározat s országos alaptörvények értelmében; kikiáltatott. „Törvényyszerű régi zászlókat most nyílt ellenségeskedésben lobog a charta és alkotvány, valamint ennek ingatag kormánya ellenében. Jelképe az vallások, törvényeitek, királytok és országtoknak; jelszó rátok nézve, hogy fegyverkezettek föl, siessetek csoportosulni körötte, visszanyerendők szabadságtokat s az irányotokban elkövetett képtelenségeket megrovandók. Ellenekül csak azokat tekintjük, kikkel nyílt mezon találkozunk, nem tevéen egyébiránt semmi pártkülönbséget stb.“ A nyilatkozványban jó zsol s háboru multával illó jutalom ígértetik a fölkelésben részt veendőeknek. Erre a portugál nemzet hős tettei említtetnek a mórokai küzdelmekről fogva egész Napoleonig s legújabb időig s ismét erősen szólítván fel zászlóemelésre a hazafiakat, következő szavakkal rekeszti be Macdonnell nyilatkozványát: „Portugálok! nem az én szózatom egyedül a mit hallotok; szözata egyszersmind a ti trónfosztott uralkodótoknak, ki a száműzetésből beszél hozzátok.“

Anglia.

Midőn aug. 13. kán felsőházi ülésben a cukorvámbill másodszeri olvasatása került indítvány alá, az oxfordi püspök azon okbul szegült ellen az indítványnak, mert a cubai és braziliai cukor-bevitel emelkedésével az ottani rabszolgá-behozatal növekednék. A londoni püspök gyámolítá társát, de a második olvasatás mindezek daczára 28 szóval 10 ellen elfogadtatott. — Alsóházban ugyanaz nap Escott indítványára a hadsergi fenytésekre vonatkozó több rendbeli okirat előterjesztése határozatott el azon megszorításal, hogy a miniszterség által ellenzendő okiratok ki nem fognak adatni. 14. kei alsóházi ülésben Russell némi változtatásokat terjesztett elő a deportatiót illetőleg, névszerint a kisebb lopások s halálraméltó vétségek miatt elítéltek nem fognának többé elszállítatni. Erre 132,000 ft sterlingen különféle élelmi szerek határozattak az inségszenvedő irlandiak számára vétetni. — Irlandban ismét oly szűkség uralkodik, mint tavál őszkor. Aug. 15. kén a corki halmon népgyűlés vala tartandó, a mostani közönség tekintetbe vétele végett. A vidéki közbirtokosok különösen hivattak meg.

Mint látszik el van határozva, miszerint Victoria királynő s Albert herceg a francia királyi családot Eu várbán sept. első napjaiban rövid időre meg fogják látogatni.

